

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	LING 426 Azərbaycan dilçiliyinin tarixi və metodologiyası, 4 kredit, 8 AKTS	
	Departament	Dillər və ədəbiyyatlar	
	Proqram (bakalavr, magistr)	Magistratura	
	Tədris semestri	2024/2025-cü tədris ilinin payız semestri	
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Dos. Rasim Heydərov	
	E-mail:	rasim.heydarov@khazar.org	
	Telefon:		
	Mühazirə otağı/Cədvəl		
	Konsultasiya vaxtı	Tələbələrlə razılaşdırılmış vaxtda	
Prerekvizitlər	yoxdur		
Tədris dili	Azərbaycan		
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi		
Dərsləklər və əlavə ədəbiyyat	<p>Dərsləklər: Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi. Bakı, 2007, 414 s. Babayev A. Azərbaycan dilçiliyinin tarixi. Bakı, Bakı Universiteti Nəşriyyatı, Mütərcim, 1996, 276 s. Babayev A. Azərbaycan dilçiliyinin tarixi. II hissə. Bakı, Mütərcim, 2015, 358 s. Axundov A. Ümumi dilçilik. Bakı, 2006, 278 s. Rəcəbli Ə. Dilçilik tarixi. İki cildə. II c., Bakı, 2006, 616 s. Qurbanov A. Ümumi dilçilik. I cild (3 cildə). Bakı, 2019, 448 səh.</p> <p>Əlavə ədəbiyyat: Aslanova Ü. Yusif Seyidovun dilçilik fəaliyyətində sintaksis. Fil.ü.f.d. dis. Avtoref. B., 2002, 34 s. Qafarova S. Muxtar Hüseynzadə. Bakı, 2004, 167 s. Əliyeva N. Professor Ə.Ə.Rəcəbov və Azərbaycan dilçiliyi. Bakı, 2017, 104 s. Səlimli T. Professor Ə.Z.Abdullayev və Azərbaycan dilçiliyi. Bakı, 2017, 98 s.</p>		
Tədris metodları	Mühazirə	+	
	Qrup müzakirəsi	+	
	İnteraktiv	+	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Aralıq imtahanı		30
	Fəallıq		5
	Tapşırıq və testlər		20 (10+10)
	Final imtahanı		40
	Davamiyyət		5
	Yekun		100
Kursun təsviri	Azərbaycan dilçiliyinin tarixinin ilkin rüşeymləri hələ eramızın XI-XII əsrlərinə gedib çıxır. Bu proses sonrakı dövrlərdə də davam edir. Orta əsr Azərbaycan dilçiliyi daha çox ərəb və fars dilində yazılan əsərlərdən ibarətdir. Azərbaycan Rusiya İmperiyasının tərkibinə qatıldıqdan sonra isə ölkəmizdə dilçilik Avropa ənənələri zəminində inkişaf etməyə başlayır. Müasir mənada dilçilik isə daha çox Azərbaycanda sovet hakimiyyəti qurulandan sonra baş verir. Müstəqillik illərində də ölkəmizdə dilçiliyin inkişaf meyilləri daha çox Avropa elmi istiqamətində olmuşdur.		

Kursun məqsədləri	<p><i>Kursun əsas məqsədi təhsilənlərə Azərbaycan dilçiliyinin inkişaf tarixi haqqında məlumat verməkdir. Təhsilənlər bu kursu öyrənməklə Azərbaycan dilçiliyinin əsas istiqamətləri və nümayəndələri haqqında ətraflı məlumat əldə edəcəklər.</i></p> <p><i>Kursun spesifik məqsədləri</i></p> <p>Tələbələrə akademik yardım göstərmək, onların potensialının reallaşdırılması imkanlarını artırmaq</p> <p>Tələbələrin fəallığına dəstək vermək və onlarda tədqiqat aparmaq vərdişlərini formalaşdırmaq</p>		
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	<p>Kursun sonunda tələbələr aşağıdakıları edə biləcəklər:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Azərbaycan dilçiliyinin tarixi haqqında geniş məlumat əldə edəcəklər; 2. Azərbaycan dilçiliyinin əsas nümayəndələrini tanıyacaqlar; 3. Müasir Azərbaycan dilçiliyinin əsas inkişaf istiqamətləri haqqında məlumat əldə edəcəklər; 4. Müasir Azərbaycan dilçiliyində baş verən prosesləri müəyyən edə biləcəklər. 		
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	<p>Fəallığa görə veriləcək bal tələbənin müzakirələrdə iştirakına, semestr boyu hazırladıqları təqdimatlara (prezentasiya), yeni və əlavə ədəbiyyatlara göstərdiyi marağa görə verilir. Davamiyyətə görə bal verilməsində tələbənin dərstdə ardıcıl iştirakı və dərstdə özünü qaydalara uyğun aparması nəzərə alınır. Üzürsüz buraxılan 2 dərslərin üçün 1 (bir) bal çıxılır.</p> <p>Fənnin tədrisi zamanı verilən ballara aydınlıq gətirsək;</p> <p>Aralıq imtahanı – 30 (imtahanda tələbələrin biliyi yazılı tapşırıqlar vasitəsi ilə yoxlanılır)</p> <p>Fəallıq - 5 (Fəallığa görə veriləcək 5 bal tələbənin müzakirələrdə iştirakına, praktik tapşırıqların yerinə yetirilməsində göstərdiyi fəallığa, əlavə ədəbiyyatlara göstərdiyi marağa, semestr boyu hazırladıqları təqdimatlara (prezentasiya) görə veriləcəkdir)</p> <p>Tapşırıq və testlər - 20 (tapşırıqlar 10+10 midterm və final imtahanlarından əvvəl test şəklində verilir)</p> <p>Final imtahanı - 40 imtahanda həm klassik suallar, həm də test tapşırıqları verilir)</p> <p>Davamiyyət - 5 (Davamiyyətə görə bal verilməsində tələbənin dərstdə ardıcıl iştirakı və dərstdə özünü qaydalara uyğun aparması nəzərə alınacaqdır. Üzürsüz buraxılan 2 dərslərin üçün 1 (bir) bal çıxılacaq)</p> <p style="text-align: center;">İmtahan haqqında:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İmtahana hazırlaşarkən dərslərdə götürülmüş qeydləri öyrənməklə yanaşı, dərslərin iş planında göstərilmiş ədəbiyyatlara, o cümlədən əlavə mənbələrə də müraciət etmək lazımdır. 2. İstifadə ediləcək ədəbiyyatın bir qismi tərəfimizdən təmin ediləcəkdir. 3. Aralıq və Final imtahanlarının hər ikisində suallar test və ya klassik ola bilər. 		
Cədvəl			
Həftə	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslər/Tapşırıqlar
1		<p>Azərbaycan dilçiliyinin ilkin rüşeymləri</p> <p>Ərəb dilində yazan Azərbaycan dilçiləri</p>	<p>Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.17-45</p> <p>Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.45-59</p>

2		Fars dilində yazan Azərbaycan dilçiləri XVI – XVIII əsərlərdə Şərqdə fars dilini araşdıran Azərbaycan dilçiləri	Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.59-70 Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.70-75
3		Rusiyada yaşayan Azərbaycan dilçiləri fars dili haqqında Mirzə Kazımbəy	Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.96-116 Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.116-132
4		S.M.Qənizadə. XIX yüzilliyin sonu – XX yüzilliyin əvvəllərində Azərbaycan lüğətçiliyi XIX yüzilliyin sonu – XX yüzilliyin əvvəllərində Azərbaycan lüğətçiliyi	Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.132-148 Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.148-151
5		Azərbaycan sovet dilçiliyinin sahələri Bəkir Çobanzadə	Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.151-156 Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.156-171
6		Dil quruculuğu məsələləri Azərbaycan sovet dilçiliyinin sahələri. Ümumi dilçilik. Ağamusa Axundov	Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.171-193 Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.193-212
7		Aralıq imtahan Türk dilçiliyi məsələləri. Fərhad Zeynalov	Məruzə Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.212-220
8		Fonetika və fonologiya problemləri Leksikologiya. Həsərət Həsənov	Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.220-227 Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.227-237
9		Semasiologiya. Musa Adilov Frazologiya. Leksikoqrafiya	Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.237-246 Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.246-252
10		Qrammatika problemləri Morfologiya. Muxtar Hüseynzadə	Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, 252-258

			Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.258-264
11		Sintaksis. Yusuf Seyidov Dil tarixi. Ə.Dəmirçizadə, H. Mirzəzadə, T.Hacıyev	Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.264-274 Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.274-299
12		Dialektologiya. M.Şirəliyev Etimologiya	Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.299-311 Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.311-313
13		Onomalogiya Afad Qurbanov	Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.313-327 Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.327-335
14		Üslubiyyat. Azərbaycan dilçiliyinin digər sahələri XX əsrin sonunda Azərbaycan dilçiliyi	Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.335-360 Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.360-373
15		XXI əsrin əvvəllərində Azərbaycan dilçiliyi K.Abdullayev, Ə.Rəcəbli və başqaları	Rəcəbli Ə. Azərbaycan dilçiliyi, 2007, s.373-411 Məruzə
16		Keçmişlərin təkrarı qiymətləndirmə	
		Final	